

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 17

2000

Nr 3

Wästgöter = Jöröng

*En knalle från
Sjuhäradsbygden
på vandring med
sitt tyglager enl.
Nils Hufvedsson
år 1719.*

INNEHÅLL NR 3 - 2000

VI MÖTS..... 3

KURSER..... 4

Rolf Ekelund:

FRAN ORDFÖRANDEN..... 4

Per Liljeström:

KÄNSÖ - EN Ö MED HISTORIA..... 7

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING..... 9

Ewert Arwidsson:

LASSE DAHLQUIST..... 10

Elisabeth Ahldin Dahl:

BREVEN TILL JOSEFINA..... 15

Bertil Johansson:

KYRKBYGGARE FRÅN SANDHULT... 20

Nils Marelus:

MIKROFILMNING PÅ SOTENÄSET... 23

LANDET RUNT..... 24

FORSKA MED G R S DATORER.... 28

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I BÖRJAN AV NOVEMBER.
MANUSSTOPP DEN 1 OKT.

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEMLEMSORGANISATION I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. 10-12, torsd. 10-14),
Postgiro 24 23 85 - 3

Styrelse 2 0 0 0

Ordf. Rolf Ekclund, 031 - 93 15 15
Lerdalav. Pl. 5114, 429 34 KULLAVIK

V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG

Bibl. Tommy Näzell, 031 - 338 08 58
Klarbärsv. 18, 435 43 PIXBO

Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG

Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN

Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG

Övriga Ingegärd Almquist-Persson
031 - 44 18 13, Postgängen 1 A,
433 34 PARTILLE

LarsOlof Lödf, 031 - 40 57 51
S. Vägen 95, 412 63 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG

Suppl. Jan Kartengren, 031 - 97 01 86
Box 21, 430 81 KÖPSTADSÖ

Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM

Sybil Winell, 031 - 16 05 95
Föreningsg. 16 E, 411 27 GÖTEBORG

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 135.- kr/år
och utkommer årligen med fyra nummer.

vi möts

MEDLEM !

DU TÄNKER VÄL PÅ ATT DET ÄR DU

SOM ÄR FÖRENINGEN, UTAN DIG BLIR DET INGEN VERKSAMHET !

G R S PROGRAM FÖR HÖSTEN 2000

MÅNDAGARNA DEN 11 OCH 18 SEPT, KI 17.00

Besök på **Gamla Mosaiska begravningsplatsen** och kapellet vid Svingeln, vilka visas av Ulf Fridberg. Den 11 sept är redan fulltecknad. Max 15 pers. Ingen kostnad. Buss- och spårvagnshållplats: Svingeln.

LÖRDAGEN DEN 30 SEPT. KI 09.00

Bussutfärd från Exercishuset till **Linneväveriet i Horred** samt **Äskhults by** i Förlanda. Lunch på Skårs gård i Gällinge med måltidsdryck och kaffe. Kostnad inkl guider kr 250.- /pers. Vi är åter i Göteborg omkr. kl 15.30. Anmälan senast måndagen den 25 sept.

MÅNDAGEN DEN 23 OKT. KI 18.30

Besök på **Visans Vänner i Kustens hus**, Taubegatan 9. Spårvagnshållplats: Chapmans Torg. Underhållning av två sånggrupper som framför Lasse Dahlquist- och Evert Taube-visor. Kaffeservering. Max. 60 pers. Kostnad 80:- kr. Anmälan senast tisdagen den 17 okt.

MÅNDAGEN DEN 20 NOV. KI 18.30

Höstmöte på Erik Dahlbergsgatan 36 B. Efter sedvanliga förhandlingar föredrag av hembygdsforskaren och Västra Frölunda Naturvårdsförenings ordf. Per-Arne Lööf om **Gamla Västra Frölunda**. Kaffeservering, möteskostnad 40:- kr. Anmälan senast fredag före mötet.

ANMÄLAN enl. ovan och i så god tid som möjligt till

Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

Mycket välkomna, tag gärna med gäster !

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste lasas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet. Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Ev. återbud måste anmälas.

Kurser i G R S lokaler hösten 2000

Nybörjarkurs i släktforskning i samarbete med N B V, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, tisdag kväll. Upplysningar om event. deltagande lämnas av N B V, tel. 031-704 10 47.

Vårens kurser fortsätter under hösten i samarbete med P R O, Pensionärernas Riksorganisation, onsdag e.m., samt med S P F, Sveriges Pensionärsförbund, tisdag e.m.

Landsarkivet i Göteborg informerar och utbildar inom arkiv- och dokumentationsområdet !

Inbjuder till kurser och informations- dagar 2000-2001 om släkt- och hembygdsvforskning:

SL3:

Intensivutbildning i släktforskning.
3 timmar. Kursavgift 500.- kr.
Tid enl. överenskommelse.

HB3:

Intensivutbildning i hembygdsvforskning.
3 timmar. Kursavgift 500.- kr.
Tid enl. överenskommelse.

PAL1:

Intensivutbildning i läsning av gammal stil.
1 dag. Tid enl. överenskommelse.
Kostnad 500.- kr.

BIB261000:

Specialutbildning för bibliotekarier.
3 dagar den 24-26/10 2000.
Kostnad: 2.500.- kr. Anm. senast 15/9.

LÄR141200:

Studiedag för lärare.
1 dag den 14/12 2000. Ingen kursavgift.
Anm. senast 15/11.

Upplysningar: GLA, tel. 031-7786800

Från ordföranden.

Inför vår utfärd till Linneväveriet i Horred lördagen den 30 september vill jag belysa varför just Marks härad i södra delen av Västergötland blev

Sveriges dominerande textilrike.

Vävnadskonsten är ju ett urgammalt hantverk, som i det gamla bondesamhället främst bedrevs för det egna hushållets behov, det s.k. naturhushållet. Eventuellt överskott av gårdarnas alster fick i mindre omfattning fritt avyttras på lokala marknadsplatser.

Men statsmakterna insåg redan på 1300-talet att en överproduktion, som salufördes utanför den egna trakten, kunde inbringa goda skattemedel och införde lagen om "Landsköp". Den innebar att all handel skulle förtullas i städerna av dess innevånare, som då hade handelsrättigheter eller s.k. burskap (borgarskap). En tillverkare kunde alltså bo kvar hemma på gården men vara skriven i staden om han ville syssla med handel i större skala.

Denna lag skärptes på både 1500-talet och 1600-talet. Det är vid denna tid som "Knallen" gör sitt inträde på arenan. Knallarna var i regel småbönder, som skaffade sig burskap i städerna och sökte handelspass för att sedan vandra ut över landet och sälja sina varor. Västgötaknallen eller Marbon (Markbon) blev ett känt inslag långt uppåt landet, i Norge och till och med i Balticum.

Någon gång på 1600-talet började en samordning av ortens textihantering i en betydande vävnadsförläggarverksamhet, ur vilken så småningom en omfattande textilindustri utvecklades i takt med vattenkraftens, ångans, och senare elektricitetens framväxande.

Förläggarverksamheten innebar att någon driftig person lämnade ut garn till ortsbefolk-

ningen, som vävde åt honom mot en vävlön per aln. Från vävlönen kunde avdrag göras om väven t.ex. var för löst slagen eller kanske för hårt. En stor vävnadsförläggare kunde på 1700-talet ha några hundra hemvävare och på 1800-talet närmare 1500.

Fanns det vissa förutsättningar ?

Studerar man kartan så märker man att Marks härad befinner sig i en utlöpare av det sydsvenska högländet. Det är ett relativt skogsrikt parti utan någon större åkerareal. Hit kommer nattfrosten tidigare och odlingsbetingelserna för en vanlig bonde har här aldrig varit särskilt bra.

Terrängen är ganska stenig och bergig och var väl lämpad för att föda upp boskap då det var gott om betesmarker för framförallt getter och får, varför ullberedning här tycks ha varit lönsam. De små tegarna och uppodlade åkrarna var på 1600-talet däremot mycket lämpliga för linodling eftersom linet är en ganska hårdig växt. Här fanns alltså goda betingelser för framställning av ull- och linvävnader.

Befolkningen i detta område.

Eftersom jag under ett antal år forskat om folkvandringstiden i Europa, så framlägger jag här min teori. Mellan år 0 och 700 lämnade en hel del gotiska stammar Skandinavien och sökte sig ner till södra Europa. Bl.a. en goterstam, som kallades "Herulerna". Man kan i grekiska historieverk skriva finna ut denna stam under 300-400 år befann sig mellan Svarta havet och Rhen och under en lång tid kuvades av hunnerna.

Herulerna hade alltid kontakt med sitt ursprungsfolk hemma i Skandinavien och valde därifrån ofta sina ledare. Någon gång på 600-talet ledsnade de på sitt kringflackande liv med ständiga krigshandlingar och sökte sig tillbaka till sina fäders boplatser i

nuvarande Sverige. Via nuvarande Blekinge återinvandrade man till trakterna från Växjö upp till Falköping och västerut mot gränsen till Halland.

Dessa människor var alltså goter men kanske i viss mån uppblandade under några sekler ute i Europa. De ansågs vara något mindre till växten och mörkare än sina gotiska släktingar på slätterna i norra Västergötland eller danerna i Halland. De hade en rundare ansiktsform, var livligare till temperamentet och deras håg låg mer till handel och hantverk än till jordbruk. Dessutom ansågs de vara mycket företagssamma.

Deras nya boplatser passade dem därför alldeles förträffligt. I vår tid har alldeles för mycket folkomflyttningar skett för att vi idag skall uppfatta deras särdrag. Men vi kan nuförtiden framhålla den s.k. Gnosjöandan, en företagsamhet, som långt tidigare bl.a. gjort sig påmind i textilhanteringen i Mark, möbeltillverknigen i Lindometrakten och i Bollebygdområdet samt brukshanteringen i delar av Småland m.fl. Hör kanske den småländska glashanteringen också hit ? (F.ö. finns en muralmålning från 1500-talet av en herulisk krigare i Läckö slott)

Förläggarverksamheten tar fart på 1690-talet.

År 1683 genomfördes indelningsverket av Carl XI. Det innebar att socknarna indelades i rotar, där rotebönderna ålades att bygga ett torp för ryttare, soldater eller båtsmän. En man vid namn Ingemar Larsson på gården Övre Rud i Tostareds socken fick då en snilleblix, då han insåg vilken extra arbetspotential knekten och hans familj var som lönvävare. Han försåg folk med vävstolar och lämnade ut garn och vävinstruktioner. Ganska snart fick denna bygd ett uppsving och ett mycket stort välstånd.

I mitten av 1800-talet, då emigrationen

Ekelund

MASTER WEAVERS SINCE 1692

Vi för en månghundraårig vävtradition vidare.
Produkter och produktion är anpassad till ekologisk uthållighet.
Vi har utvecklat en ny, unik 4-färgs vävteknik,
den första helt nya mönstervävningstekniken på mer än 1000 år.
Handukar och bordslöpare är anpassade till dagens konsumentkrav.

Från handvävad till ultramodernt jacquardväveri under
mer än 300 år och 11 generationer.

Linneväveriet i Horred AB

Tel. +46-(0)320-209000 Fax. +46-(0)320-209009

till USA tog fart, visade det sig att det var färre emigranter från denna trakt än från rena jordbruksområden.

Ingemar Larssons barn förde kunskapen vidare till omliggande socknar och nya handelscentra uppstod. Forskning har visat att så gott som alla, som ända fram till 1900-talets början startade en textilrörelse i Marks härad, hade blodsband tillbaka till just denne Ingemar Larsson (ett undantag är verksamheten i Fritsla, men den var influerad av Tostaredssläkten).

Kunskapen fördes ofta vidare på kvinnosidan och vi kan peka på många duktiga kvinnliga förläggare. Arvet förpliktigade. Man kände väl till det gamla ordspråket "Förvärva - ärva - fördärva". När döttrar bortgiftes, hjälptes mågen köpa en egen gård och starta en egen rörelse och på så vis växte textilhandeln i allt vidare cirklar.

Distribution och försäljning.

Försäljarna av deras varor - knallarna -

kom framförallt från Marks och Kinds härad. Speciellt många knallar kom från två små socknar i Kind, nämligen Ullasjö och Roasjö, medan socknarna i Ås härad, Rångedala, Äspered och Toarp bidrog med många dugliga affärsmän, som gifte in sig i förläggarsläkterna och blev driftiga industriidkare i Kinnatrakten i mitten av 1800-talet.

All denna verksamhet finns noga beskriven i Borås Museums årsbok 1980 - "Från Borås och de sju häraderna".

Vårt resmål.

Den industri vi skall besöka grundades 1859 av min farfars far Sven A. Ekelund. Han var född i Rångedala 1832 och efter några år som handelsbetjänt i bl.a. Borås, gifte han in sig i en stor förläggarsläkt i Kinna by.

Linneväveriet "S. A. Ekelund & Co" blev ganska snart välkänt långt utanför Sveriges

gränser tack vare den vidsträckt knallehandeln.

Han införskaffade i slutet av 1860-talet handjacquardvävstolar och nu började en tillverkning av de mest förtjusande linnedukar i bedårande mönster och man sålde bl.a. mycket till Kungliga Hovet. År 1877 hade firman kungligt besök av dåvarande kronprinsen Gustaf och hans bror prins Carl, hertig av Västergötland. En äreport hade rests till deras ära av Kinnas industridkare med inskription "Sveriges och

Norges Hopp".

S. A. Ekelund & Co flyttades 1911 till Horred, där den nu under Christer Ekelunds ledning utvecklats till ett ultramodern och stilbildande väveri med mycket stor export världen över.

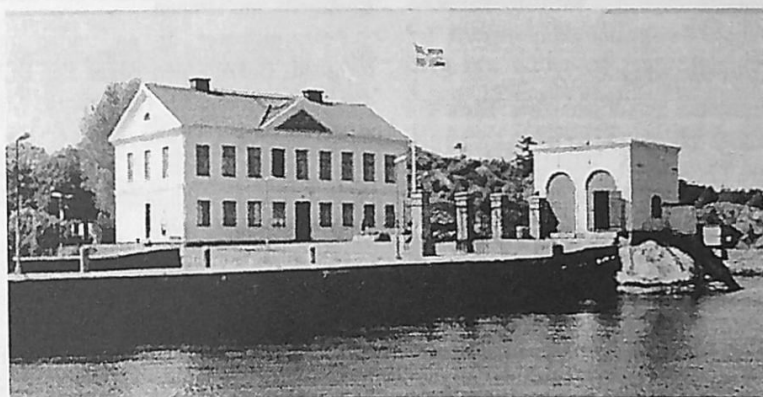
1978 textade jag ner den s.k. "Förläggartavlan" med ett trettiotal led av textildkare i Marks härad med gemensamt ursprung från Tostaredssläkten. Den finns bl.a. i G R S samlingar.

Rolf Ekelund

G R S vårutfärd den 21 maj 2000:

Känsö - en ö med historia

av Per Liljeström

Känsö hamn med Chefshuset och Parloiren. Foto: PLm

Min barn- och ungdom upplevde jag i Västra Frölunda. Mitt föräldrahem låg efter Långedraglinjen, och mycket av fritiden tillbringade jag tillsammans med kamrater vid Långedrag Gamla Hamn. Segling i Göteborgs Södra Skärgård var ett stort nöje trots att familjen inte ägde någon båt.

Känsö var en borg - liksom Nya Älvsborgs Fästning - dit man inte kunde komma. Inte ens med utflyktsbåtar. På Älvsborg

försvann restriktionerna i slutet av 50-talet. Men på Känsö finns de fortfarande kvar.

Så under ett helt liv har jag inte kommit dit. Men så gör G R S sin vårutfärd tillsammans med IOGT-NTO till KÄNSÖ, som nu är tillgängligt för organiserade gruppbesök.

Samling vid Långedrag

Vi stiger ombord på m/s Snäckeskär, som väl rymmer de 90 personer som skulle åka med. Deltagarantalet begränsades av att

våra guider inte kan ha större grupper än 45. T.o.m. detta är i mesta laget.

Söndagen bjuder på väder av bästa slag. Lagom varmt för promenad och lagom lugnt för att ingen skall lida av sjösjuka.

På Käsö

På Käsö delas vi upp i två grupper; den ena ledd av Gustav Lundberg, tidigare kapten och chef för Käsö, den andra gruppen ledd av Lill Weibull, pensionerad småskolelärarinna. Gustav skall berätta historien kring Käsö och Lill skall berätta om floran och faunan på ön. Båda grupperna skall vardera under nästan två timmar följa båda guiderna. Jag väljer att under första passet följa Gustav.

Historiens vingslag

De smittsamma sjukdomar som härjade i andra länder vållade rädsla även i Sverige. Redan på 1770-talet beslöts att inrätta karantänanstalter runt Sveriges kuster. En skulle ligga på Käsö.

Käsö hörde på 1700-talet till Brännö. Ön användes av bönderna för kreatursbete och slätter.

Karantänanstalter fanns tidigare i medelhavsländerna. Man visste inte hur smittan spreds, så man tog Bibelns ord att 'man blir fri från synd efter fyrtio dagar' som grundregel att bli fri även från smitta. Franskans quarantine betyder just 'tid för fyrtio dagar'. Karantänanstalter byggdes i första hand för att stoppa Gula Febern, som härjade i många länder som Sverige bedrev handel med. Så småningom visade det sig att Gula Febern inte kan spridas på våra nordliga breddgrader. Dygnsmedeltemperaturen måste vara minst 25° C.

Käsös första karantänstation invigdes 1771 och lades ner 1772. Sen kom en

mellanperiod då det bl.a. fanns trankokeri på ön. 1805 började man bygga en fast anläggning på ön, men brännöborna ägde fortfarande Käsö.

De flesta byggnaderna kom till 1816-1818. Ett avtal skrevs 1815 med brännöborna om att ön skulle överföras till Kronan för att permanenta den karantänanläggning som funnits här sedan 1805.

Byggnaderna är nu byggnadsminnesförklarade och får ej ändras exteriört.

Parloiren är en märklig byggnad. Den uppfördes för att friska släktingar och vänner skulle kunna samtala med de smittade eller sjuka. Mellan två galler fanns en ränna för att elda svavel som skulle ta död på eventuella smittämnen.

Pestsjukhuset är en annan märklig byggnad. Bakom idén ligger Per Dubb, på den tiden stadsläkare i Göteborg. Man tog in de förmodade sjuka eller verkligt sjuka med båt som roddes in under huset. Där fanns en lucka med hissanordning i taket för att hissa upp patienten.

Gustav visade också öns lilla **kyrkogård**, där en del av dem som arbetat eller bott på ön är begravda och därefter vandrar vi till **Olof Erikssons grav** där också minnesstenen finns över hans två söner - **John Ericson och Nils Ericson** - våra välkända ingenjörer från 1800-talet.

Lunch

Den medhavda lunchen intas av de båda grupperna gemensamt på gräsmattan där fruktträdgården en gång legat.

Floran på Käsö

Lill Weibull inleder med att berätta om att på den stora ängen vid stationen hade det en gång varit en fruktträdgård på den s.k. grumsedammen, d.v.s. där man la allt av-

skräde från trankokeriet. Fruktträden förstördes till stora delar när saltvattnet svämmade över ängen.

Ett träd som många skrivit om är **asklönn**, men den har inte Lill kunnat finna på ön. Antingen har den försvunnet eller har den aldrig funnits här. Kanske har man tagit fel på **traslind**, som finns i några exemplar.

Marrisp, som var anledningen till att professor Carl Skottsberg begärde fridlysning av ön, har sedan 30-talet hundrafaldigats. Åtminstone ytan där den finns.

Strandkvanne är en medicinalväxt som växer rikligt på Käsö. Munkarna visste att bladen kunde användas som lugnande medel, roten som laxering och att frukterna var urindrivande.

Käsös vackraste (?) blomma är **Kärrtörel**. Det är en rätt storvuxen blomväxt - nästan buske - med stora gula blommor.

Skörbjuggsört är en annan av växterna i den rika floran. Den är mycket C-vitaminrik och användes på långseglingarna för att motverka brist på denna vitamin.

Strandtrift gillar salt och växer i stor mängd längs strandkanterna.

Kärleksört är en växt som inte vissnar. Sjöfarande och andra, som var borta från frun eller fästmon, skickade ofta hem denna blomma i brev.

Vårfryle liknar darrgräs.

Enen är en mycket användbar växt Bären (kottarna) används till krydda, veden används till slöjd, riset används till rökning, kikkbären som är ett myggagg kokas i mjölk och används mot kikhosta.

Berguven och massor av **småfåglar** häckar på ön, däribland lövsångaren, Sveriges vanligaste fågel. Dess låte är enl. Lill: *Snälla mamma, får jag gå på bio ikväll?*

Käsö Torn

Som avslutning på besöket vandrar några av oss upp till den fina utsikten vid Käsö Torn.

Dokumentation

För övrigt vill jag tillägga att Gustav Lundberg har skrivit ett informationshäfte om Käsö 1770-1997 och Lill Weibull har skrivit ett motsvarande häfte om floran på Käsö. Båda häftena är rikt illustrerade och båda är väl värda det pris (25:-/st) de betingar. Skrifterna kan erhållas genom Gustav Lundberg, tel. 031 - 29 05 46.

Tack

Tack till IOGT-NTO och till GöteborgsRegionens Släktforskare samt inte minst till Lill Weibull och Gustav Lundberg för utomordentlig guidning.

PLm

Olycksfallsförsäkring för GRS medlemmar !

Sveriges Släktforskarförbund, i vilket GöteborgsRegionens Släktforskare är medlemsorganisation, har tecknat en kollektiv olycksfallsförsäkring för medlemmarna f.o.m. 1 febr. 2000 hos Försäkringsaktiebolaget Skandia. Giltigheten är vid olycksfallsskada som drabbar medlemmen under arrangemang i regi av Sveriges Släktforskarförbund eller dess föreningar samt vid resa direkt till och från sådant arrangemang. Vid inträffad skada skall den skadelidande vända sig direkt till Skandia, varvid försäkringsnumret erhålles från Släktforskarförbundet.

Lasse Dahlquist -

journalist, kompositör, sångare och skådespelare

av Ewert Arwidsson

I oktober besöker GöteborgsRegionens Släktforskarer Visans Vänner i Kustens hus i Majorna. Vi får då lyssna till framförande av Lasse Dahlquist- och Evert Taube-visor. Båda får väl anses välkända men Lasse Dahlquists liv är väl inte lika allom bekant såsom Evert Taubes. Därför följer här en kort biografi. Fakta hämtades inledningsvis via en egen samlingskiva och de vanliga uppslagsverken. Denna information var mager. Via internet fick jag kännedom om Lasse Dahlquist-sällskapet, som har givit ut en del böcker. Genom dessa, Lasses egen bok samt några nöjeslexikon tycker jag mig dock ha fått ihop en god biografi om Lasse Dahlquist - journalist, kompositör, sångare och skådespelare.

Västkosttrubaduren Lars-Erik "Lasse" Dahlquist föddes i Örgryte församling i Göteborg den 14 september 1910. Hans far var sjökaptan Otto N. Dahlquist, som lämnade sjön 1918 och så småningom blev chef för sjöförsäkringsavdelningen i Fylgia i Stockholm. Lasses mor var Elin Lange, som var dotter till överlotsen Rudolf Lange på Brännö. I unga år flyttade Lasse med föräldrarna via Helsingborg till Lidingö, där han växte upp. Han var den äldste av sju syskon, fyra flickor och tre pojkar. Ytterligare tre syskon gick bort i unga år. De flesta somrarna tillbringade syskonen i Langegården på Brännö. Lasses bästa skolämnen var sång, musik och gymnastik. Han ansågs begåvad, men lat. Han gick i Lidingö kommunala läroverk och började på Enskilda gymnasiet i Stockholm innan han efter en tid hoppade av och gick till sjöss. 1936 gifte Lasse Dahlquist sig med Inez Meg Lindquist från Lidingö. Hon var kamrat med hans systrar. Sonen Robert

(Bob) föddes 1938. Familjens stuga på Brännö byggdes 1940-41. Lasse Dahlquist avled den 14 oktober 1979 efter en längre tids sjukdom. Han var då skriven på Brännö i Styrös socken.

Det musicerades flitigt i familjen Otto Dahlquist och bl a Evert Taube, med ett förflutet på Brännö, umgicks med dem. Lasse spelade cello i familjeorkestern men banjo och piano var huvudinstrumenten i ungdomsbandet "The Four Boys Band", vilket spelade på skoldanser, bröllop och firmafester. Han hade även införskaffat sig ett dragspel och köpte senare en begagnad altsax. Hans naturliga nyfikenhet gjorde att han prövade på de flesta instrument och han var t ex medlem i en mässingsorkester på Lidingö i vilken han prövade alla instrument.

Under tre händelserika år i slutet på tjugotalet seglade Lasse Dahlquist jorden runt. 1927 gick han till sjöss som jungman på Transatlantics m/s Bullaren och gjorde en resa till Australien. 1928 mönstrade han sedan på som befälselev på den fyrmastade barken s/v Beatrice, som också gick på Australien. Efter den resan blev han medlem i Kap Horn-sällskapet, vilket bara de blir, som rundat Hornet i ett lastförande segelfartyg.

Under täta strandhugg i många länder lyssnade han till sjömansvisor av olika slag. Stimulerad av denna musikaliska rikedom började han redan på sjön att komponera. Radiodebuten var 1931 och karriären kom att räcka ända in på 1970-talet med medverkan i radio och TV, grammofoninspelningar, revyer och uppträdanden i folkparkerna. Han var en uppskattad grammofonsångare men när han började 1931 fick han

inte sjunga egna visor. Först på hans tjugonde skiva kom den egna visan *Blott en liten fråga* med. Under pseudonymerna Seth Lange och Sten Aller gjorde Lasse Dahlquist på 30-talet ett antal lågpris-skivor. 1933-37 var han medlem i den jazzinspirerade sångtrion "Tre Sang", vilken uppträdde i folkparkerna, hördes i radio och gjorde grammofoninspelningar. Med Sicken Carlsson och Åke Söderblom turnerade han i showen "Två man om en flicka". Andra kända turnépartners var Barbro Hörberg, Sonja Stjernqvist, Ann-Marie Fröjer och Tjuslingarna. Lasse Dahlquist skrev och spelade också revy, första gången på China-varietén i Stockholm med Gerda och Ulrik Neuman, sedan bl a på Södra Teatern i Stock-

Foto: Lasse Dahlquist-sällskapet

holm, i en Karl Gerhard-revy, i Cabarethallen och på Teaterbåten i Göteborg. Hans första revykuplett *Spökflygarevalsen* skrevs 1933. Boken *Så kom dom till* skrev han 1961. Den ger bakgrunden till de populäraste visorna. Trots all aktivitet fann han tid att koppla av bland kobar och skär kring sitt älskade Brännö.

Lasse Dahlquist har sjungit in hela 480 visor på grammofon! Om man räknar med inspelningar med olika orkestrar ökar antalet till cirka 550 stycken. Förmodligen har ingen annan svensk artist spelat in så

många grammofonskivor. I detta sammanhang kan nämnas, att på CD-albumet *Med en enkel tulipan* JULES SYLVAIN 100 år producerat i år av skivmärket Favorit, sjunger Lasse själv *Trolljazzen* (1934) med text av S. S. Wilson och han har skrivit texten till *Löjtnantshjärtan* (1942) ur filmoperetten med samma namn, som sjöngs av Gaby Stenberg och Gösta Kjellertz..

Det lär finnas omkring 750 visor med text och musik av Lasse Dahlquist. Den första var *Beatrice* 1928 och den sista *Hala hem för America's cup* 1977. Flera av hans mest kända visor uppvisar svensk-utländska motiv. Olle Edström kallar några av dessa melodier "på amerikanska" i fyrtakt p g a det engelska språkinslaget. Exempel är *Oh, what a big big*

boy, Jolly Bob från Aberdeen (1938), *Very Welcome hem Mr Swanson* (1939), *Mr Mac MacGormack, Pretty Sister, Jimmy Sailor, Cream Cake Charlie* och *Hallå du gamle indian* (1941). Andra visor kallar Edström internationell foxtrot och nämner som exempel *Då börjar livets vår, Måne du gamle vän* samt *Vår lilla komedi*. Texterna i dessa visor behandlar kärlek från olika synvinklar. Lasse Dahlquist är kanske dock mest känd för sina berättande valser med motiv från Göteborg, Bohuslän och sjölivet. Olle Ed-

ström kallar dessa för svensk sjömansvals. Några av dem har blivit allsångsklassiker, som *De' ä' dans på Brännö brygga* (1941) och *Oh boy, oh boy, oh boy* (1946, "Engelska flottan har siktats vid Vinga"). *Här dansar de brede pojkar*a (1945), *Här dansar kustens glada kavaljer* (1938), *Kom lella vän ska' vi segla* (1943), *Morfar har berättat* (1942), *Stuvarevalsen* (1943), *En sjöman bortom spärren, Får jag följa dig hem, Källe har kommit hem på permission* (1943) och *Lasses gammelv*als hör också hemma i denna kategori. Dahlquist skrev även filmmelodier, bl a *Kalle på Spången* (1939) och *Lite' grann från ovan* (1939) åt Edvard Persson och *Ömningar* (1944, "Gå upp och pröva dina vingar"). Han har även skrivit den göteborgska signaturl melodin *Du är välkommen till Göteborg*

Ytterligare visor som nämns i de källor jag använt är *Blås Kajsa blås* och *En lördag på Långedrag* (1949), som har sjömotiv, *Charlie Truck Polka* (1945), som tillhör de "amerikanska" melodierna, *Lille Klumpedump* (1941), som är tillägnad sonen Robert, och *Avskedsvalsen* (1954), som väl får betraktas som en allmän vals.

Lasse Dahlquist grep ett ämne eller en situation och skildrade den från början till slut i visans form. Rimord och rytm formade sig med skenbar enkelhet till de vänliga melodislingor, som ofta gick i tre fjärdedels-takt. Plötsligt såg även alla andra precis det Lasse sett, och sjöng om det med samma glädje. Han hade en viss arbetsgång i skapandet av visorna. Han började med refrängfrasen d v s melodins titel. När denna var funnen både text- och musikmässigt, skrev han refrängen i sin helhet. När refrängen var skissmässigt klar, tog han itu med verserna, där han alltid sökte en intressant handling. Han hade också funnit att upprepnings tekniken var något som

gjorde att visorna fastnade i medvetandet, t ex "Kalle, Kalle, Kalle på Spången", "Oh boy, Oh boy, Oh boy" eller "Nu ska vi vara, nu ska vi vara snälla".

Lasse Dahlquist skrev fem filmmanuskript, däribland *Vi Masthuggspojkar*, och framträdde personligen i åtta filmer: *Muntra musikanter* (1932) med Weyler Hildebrand och Fridolf Rhudin, *Styrman Karlssons flammor* (1938), *Sjöcharmörer* (1939) med Aino Taube, *Vi Masthuggspojkar* (1940) med Åke Söderblom, Emy Hagman, Ludde Gentzel och Benkt-Åke Benktsson, *Det är min musik* (1942), *Halta Lottas krog* (1942), *Ömningar* (1944) med Alice Babs och *Sista natten* (1956) med Hans Strååt och Birgitta Valberg.

"Som jag ser det" var rubriken på en spalt Lasse Dahlquist i många år underhöll Göteborgs-Postens (GP) läsare med. Charmören och glädjespridaren var också en uppskattad medarbetare vid en rad olika GP-arrangemang. Som Luciapappa under åren 1944-1975 är han närmast legendarisk och som ordförande i juryn för De Okändas Revy var han fadder för många debuterande västkustartister. Under sina sista tio år tjänstgjorde Lasse som PR-man på de göteborgska båtmässorna i februari.

Lasse Dahlquist var medlem i STIM, SKAP, NCB, Lions Club, Travellers Club samt diverse segel- och idrottsföreningar. Hans fritidsintressen var segling, fiske och skidåkning. 1964 erhöll han Evert Taubes Bellmanspris. Den 11 maj 1986 avtäcktes Eva Berggrens staty av honom på Lasse Dahlquist-platsen framför Polketten på Liseberg.

Den som är intresserad att veta ännu mer om Lasse Dahlquist kan kontakta Lasse Dahlquist Sällskapet, som grundades den 24 november 1987. Två böcker och en sångbok har givits ut.

Som avrundning kan det vara intressant för oss att följa delar av Lasse Dahlquists antavla huvudsakligen baserad på Gunila Klosterborgs, kusinbarn till Lasse, och Nils G Stenströms forskning.

Lars-Erik "Lasse" Dahlquist

Född 1910 i Örgryte församling, Göteborg
Död 1979 i Styrös församling (O)
Gift 1936 med **Inez Meg Lindquist** från Lidingö
f. 1911 i Jakobs församling, Stockholm
(svärfar grosshandlare Ivar Lindquist
svärmor **Ingeborg Lindquist**)

f Otto Natanael Dahlquist

sjökaptän
Född 8/9 1877 i Lundby församling (O)
Död 1964 i Göteborg
Gift 28/9 1907 med

m Elin Vendela Lange från Brännö
Född 25/11 1880 på Brännö, Styrös församling (O)
Död 1968 i Göteborg

ff Sven Ludvig Christophersson Dahlquist

Lantbrukare, varvsägare
Flyttade 1850 till Göteborg och tog sig namnet Dahlquist, troligen efter hemmet Dahlsgård i Alfshög.
Född 1828 i Dalsgård, Alfshögs församling (N)
Död 1907 i Göteborg
Gift 1860 med

fm Elisabeth Hellström

från Göteborg
Född 1838 i Garnisonsförsamlingen, Göteborg
Död 1918 i Göteborg
9 barn
(Elisabeth Hellströms mor var en ogift sömmerska. Hon hade sex barn, med största sannolikhet tillsammans med Göteborgs stordonator **Eduard Magnus**.)

ff f Christopher Jacobsson

Åbo Dalsgård, Alfshögs församling (N)
Född 1791 i Dalsgård, Alfshögs församling (N)
Död 1866 i Alfshögs församling (N)
Gift 1810 med

ff m Gunell Mathsdotter

från Grimeton församling (N)
Född 1784 i Grimeton församling (N)
Död 1852 i Alfshögs församling (N)

ff ff Gösta (Gustaf) Jacob Larsson

Åbo 1/9 Dalsgård, Alfshögs församling (N)
Född 1765 i Dalsgård, Alfshögs församling (N)
Död 1812 i Alfshögs församling (N)
Gift 1789 med

ff fm Beata Christophersdotter Möller

Född 1759 i Vessige församling (N)
Död 1820 i Alfshögs församling (N)

ff ff f Lars Jönsson

Skräddare/nämndeman i Dalsgård, Alfshögs socken
Från Stabäck i Ljungby
Gift med

ff ff m Hedvig Catarina Beurman

mf Johan Axel Rudolf Lange

sjökaptän, överlots
Langegården, Brännö
Född 1839. Död 1915.

Gift 1867 med

mm Janna Emerentia "Emma" Liljeqvist

Född 1843. Död 1892.
6 söner, 2 döttrar (Elin och Märta)

ff fm f Christopher Möller

Klockare i Vessige och Askome (N)
Född 1721 i Vessige församling (N)
Död 1774 i Vessige församling (N)
Gift II 1757 med

ff fm m Giertru Helgesdotter från Rolfstorp

Född 1728 i Rolfstorp församling (N)
Död 1769 i Vessige församling (N)

ff ff mf Otto Philip Beurman

Major
Född 1688 i Bremen
Död 1757 i Dahlsgård, Alfshögs församling (N)
Gift med

f ff mm Lucia Rewigia

Död 1741
9 barn

ff ff mm f Petrus Rewigius,

Kyrkoherde, Morups socken (N)

Källor till artikeln, se nästa sida.

Källor:

- DAHLQUIST, LASSE, 1980, andra upplagan, *Så kom dom till*, Göteborg: Wettergren / Waidele Förlag.
- LASSE DAHLQUIST-SÄLLSKAPET, 1989, *Boken om Lasse Dahlquist nummer 1*, Magnusson, Rune (redaktör), Göteborg: Tre Böcker Förlag AB.
- LASSE DAHLQUIST-SÄLLSKAPET, 1990, *Boken om Lasse Dahlquist nummer 2*, Magnusson, Rune (redaktör), Göteborg: Tre Böcker Förlag AB.
- GÖTEBORGS-POSTEN / EMI SVENSKA AB / COLUMBIA, SPPH 032, 1980, *Lasse Dahlquists värd – Lasse Dahlquist sjunger 16 av sina folkkäraste visor*.
- Musiklexikon, 1978, Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.
- STENSTRÖM, NILS G., *Lasse Dahlqvist – med halländska klockaranor*, särtryck ur Hallandsfarares Information, mars 1990
- Svenska konstnärer inom teaterns, musikens och filmens värd*, 1943, Sundström, Einar (redaktör), Stockholm: Bokförlaget Mimer.
- Vem är vem – Götaland utom Skåne, Halland och Blekinge*, 1965, Harnesk, Paul (redaktör), Örebro. Bokförlaget Vem är Vem.
- WINQUIST, SVEN G. – JUNGSTEDT, TORSTEN, 1973, *Svenskt filmskådespelarlexikon*, Stockholm: Bokförlaget Forum AB.

Släktforskare !

2.787:-

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast 4.600:- inkl. moms
(ord. pris 7.387:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Box 22
520 30 Ljung
0513 - 50020

Breven till Josefina - från en tid då krigförande länders örlogsfartyg var välkomna i Sveriges hamnar.

Krimkriget och Norden

Historieintresserade svenskar känner till Krimkriget som 1853-1856 rasade på och omkring halvön Krim i Svarta havet mellan Ryssland å ena sidan och England, Frankrike, Turkiet och Sardinien å den andra. Andra har kanske hört om Florence Nightingale och den nya krigssjukvårdens intåg på slagfälten eller sett filmen "De tappra sexhundra" som "dog med stövlarna på" vid slaget vid Balaklava.

Däremot känner betydligt färre till att Krimkriget rasade inte bara i Svarta havet utan också i Östersjön och att även här skrevs krigshistoria. Det var nämligen här segelfartygen för första gången fick ge vika för de ångdrivna örlogsfartygen. De var också här världen började tvivla på att den ofta deklarerade svenska neutraliteten var särskilt allvarligt menad. Så här gick det till:

Rysslands kejsare Nikolai I ville utvidga sitt redan mäktiga valde och bli skyddspatron för de grekisk-ortodoxa inom det turkiska väldet. Det ville givetvis inte turkarna men inte heller engelsmän och fransmän. Hösten 1853 angrep Ryssland Turkiet och i mars 1854 gick England och Frankrike in i kriget på Turkiets sida.

Vissa tecken tydde tidigt på att engelsmän och fransmän skulle gå in i Östersjön när isförhållandena tillät detta. Vintern hade varit ovanligt sträng, man hade åkt skridskor på Themsen och Seine och det hade snöat så långt söderut som i Florens. Därtill hade en komet och ovanligt praktfulla norrsken talat om för folken kring Östersjön att kriget nu var nära.

Oscar Hake, omkr. 1842.

Sverige med kung Oskar I i spetsen deklarerade att man skulle stå neutralt trots sympatier i väst och gammal inrotad ryskräck. Neutraliteten innebar dock inte att man stängde landets hamnar för utländska fartyg - inte ens krigsfartyg. Endast i ett fåtal hamnar var tillträde förbjudet.

Detta gav England och Frankrike möjligheter att gå in i Östersjön och de valde Fårö sund på Gotland som bas för sina operationer. Påskaftonen, den 15 april 1854, inlöpte fem stora transportfartyg in i sundet mellan Fårö och Storön och lossade sina stenkolslaster, avsedda för örlogsfartygens ångmaskiner. Under maj månad kom sedan flottorna, som under vissa tider kunde uppgå till 70 örlogsfartyg förutom kolångare och proviantfartyg. Kokhus och slakteri byggdes på land liksom förlägg-

ningen för sjuka och sårade. En kyrkogård anlades för dem som dog, huvudsakligen i kolera.

En uppgift för de båda allierade flottorna var att uppbringa ryska, finska och neutrala fartyg på väg till och från det ryska riket. På så sätt hoppades man åstadkomma en effektiv handelsblockad. En annan uppgift var att förstöra fästningarna Sveaborg samt Bomarsund på Åland. Finland ingick ju som självstyrande del i det Ryska väldet. Dock lyckades de allierade endast fullfölja det sistnämnda uppdraget.

En fars brev till en älskad dotter

Maria *Josefina* Ahonius (1827-1913) var dotter till kyrkoherden i ORIVESI *Josef* Ahonius (1798-1862) och hans första hustru Maria *Josefina* Julin. Hon gifte sig 1853 med kaptenen *Oscar* Fredrik Hake (1812-1864), född på Nygårds Kapstensboställe i Hattula socken. Hans far, farfar och farfarsfar hade tillhört Sveriges armé, men då Sverige efter det olyckliga kriget 1808-1809 förlorat Finland till Ryssland kom han i rysk tjänst. Vid tjänstgöring i Karpaterna ådrog han sig solsting och förflyttades 1845 från Kasan till KOTKA i hemlandet. Småningom blev han helt blind och

fick avsked med pension 1864, men dog redan samma år.

Oscar och *Josefina* Hake bodde i hamnstaden KOTKA som var en viktig militär centralort vid Finlands östersjökust vid Finska viken. De fick döttrarna Hilma och Fanny.

ORIVESI ligger i inlandet, några mil norr om Tammerfors och med ca 30 mils resväg från KOTKA. Bästa sättet att företa en sådan tidskrävande resa någorlunda bekvämt och snabbt var på vintern när det var slädföre. Då var markens ojämnheter utslätade och färden kunde också ske över sjöar och mossar.

Brev var annars enda kontaktmöjligheten vid sidan om personliga besök. Av brevväxlingen mellan fadern *Josef* Ahonius och dottern *Josefina* med make finns endast faderns brev bevarade. Här följer utdrag ur breven (med originalens stavning).

Sammanfattning.

Hilma Hake gifte sig senare med *Gustav* Rudolf Hall från Jönköping, om vilken jag berättat i nr 2 -2000 av Västanbladet. De var mina farföräldrar.

Elisabeth Ahldin Dahl

Brev 1

Akkas den 15 Decemb. 1854

Goda Josefina !

Sedan jag snarliga fyller mina 57 år till min åldar, så vill man blifva något trög, att skriva bref och sedan jag genom edra bref blifvit underrättad om ert tillstånd, som är framskådande af lifvet, så har jag icke velat hafva brått, att skriva till er så ofta; men ändock måste det ske då och då. Efter edra tillkännagifvanden, har Gud skänkt eder en stor gåfva, lilla Hilma af honom bestämd genom skapelse och Jesu försoning till evigt sällas lif. Jag såsom morfar utbeder hos Gud i Jesu namn öfver henne Guds evigt välsignande nåd, att den alldrig i tid och evighet må vika ifrån henne.

Allstädes är stoj, äfven hos oss, till ock med komma några bönder på gården just, som jag nedskrifver dessa rader, med julemat - derföre måste jag skynda mig, att

sluta detta slarf - Ingen färd blifver det af för oss till er till Jul - ehuru det vore bästa önskan - af orsak, att jag icke kan hinna ut högtidstiderna och mamma med barnen kan inte komma för dåliga förets skuld - här är jorden frusen, men för ringa snö, att betäcka backan. - Efter jul vid godt förelag kan det hända, att härifrån komm; men också är det osäkert för de stora förberedelser till Orifvesi ¹⁾ flyttningen, som skall, om Gud vill ! blifva af i nästa vinter årstid. Ibland annat finnas här 10 Lisspund Lin och 3 Lisspund hampa, att häcklas, spinnas, väfvas eller till fiskbragdet beredas - ty der på vårt blifvande nya ställe är äfven godt fiskevatten. Gud låte oss lefva till njutande af det goda, som där väntar oss och till ersättning af de många lidelser, som här öfvergått oss ! - - -

Huru blir det med gårdshandeln ²⁾, hvilken borde försiggå före nästa vinter, då kriget möjligen upplåser i dubbel fart och ni kan förlora den utan en kopeks ersättning - bättre vore mindre pris, än intet - Hälsa din gode Oscar och barnen - och Gud gifve eder fridfull helg ! - Mamma ber hälsa - barnen teckna sjelfva sina helsningar på pappret.

din pappa Josef.

Brev 2

Akkas den 24 Martsii 1855

Gode Oscar !

På länge har jag icke skrivit till dig enskildt - men det har likväl varit detsamma, då jag gjort det till din kära hustru, eller till mitt kära Barn, som säkert läst brefven för dig. - Ingen ting har jag skrivit eller vill jag skriva, som icke rör er alla och länder er till hugnad.

Menskliga förhållanden äro om skifteliga, som häntyder, att allt styres av Gud, den högste välgöraren - hvad som sker, är hans verk, som ofta synes vara oss till olägenhet, men länder ändock oss med tiden till gagn.

Vår högtälskade kejsare ³⁾ är död, en förlust, som af hvarje af Dess sanna undersåtar måste beklagas af hjertat. Gud gifve honom verklig frid och evig sällhet från alla hans mödor, som han nedlade för oss i tiden.

Huru är det nu med försäljningen af ditt hus i Kotka - får du icke köpare till det ? Om kriget fortfar och i synnerhet stiger till sin högsta låga i Finland, så ären I olyckliga i er fästning ⁴⁾ der ni måste lemna både hus och hem, och väl är det, om ni i egna personer kunnen undfly faran - må icke det vore bättre att taga mindre, än intet. Gör nu hvad du vill, men skyll icke mig, om så går, som jag och tiderna förespår. Hvad är det för nöje, att bo uti en fästning, der hela världen är i rörelse, som medför olägenhet för dig till kropp och själ, för dig, som är så sjuklig - din sjukdom kan icke botas med mindre du kommer i ro och frid i allone - ett enstaka ställe på landet är din bästa boningsplats - tag icke för illa upp mitt faderliga råd. Om fridsbud kommer, så får du väl ditt hus väl betalt, men låt också sedan gå - Boningsställen finnes nog sedan. Hälsa din kära hustru och barn af hjertat - vi är alla här, Gudi vare lof ! friska.

Din redlige Svärfar

Jos. Ahonius

Goda Josefina !

Du läser nu redan tro, att du är helt och hållet bortglömd. Men icke är det så; Länge har jag varit sinnad, att skrifva till er, men alltid har hinder mött, som till intetgjort företaget, i synnerhet sednaste Julhelgen, som i tjenstgöring upptagit all tid - Emedlertid får jag nu af hjertat önska och hos Gud utbedja öfver er Guds rikt välsignade nåd till fortsättande af detta nyss påbegynta år, hvaruti jag innesluter äfven er nyss födda Fanny, af oss ännu ej sedda, jemte Hilma, mina älskade barnabarn, Gud omhägne dem med sin omvårdnad och gudomliga nåd ! - Jag hade möjligen med någon annan af familjen i vinter kommit, att hälsa på er i Kotka, men vi synes icke få något vinterföre, emedan också nu, som bäst, regnar, intet snö fins, isarna äro högst farliga, att färdas, isgatorna på vägarna förorsaka döden bringande slingning, så att folket färdas med förskräckelse och i hvarje minut uti fara att mista lifvet - äfven jag, under färden till Eräjärvi, åkte på isen uti en råka med häst, släda och poiken, då ändock ingen lifsfara var - sjelfva hjälpte vi oss allesamman upp igen, endast, att vi blefvo igenom våta, hvaraf var följden en stark hosta, som redan är förbi, - det skedde den 29 sisl. December - Gud vare lof för hjälpen ! - - - Hälsa din käre Gubbe och dina kära barn, alle samman. Hilma lär nu redan glömma bort mig och oss alla. När skola vi träffas - det vet Gud endast - glöm icke din far -

Text i brevs marginaler:

Din mormor skall nu redan vara död i Tavastehus - hon skulle ha dött i höstas eller före jul. Gud ske lof ! Mamma stackarn har icke i dessa tider varit rätt frisk, hon följer klimatet, som också är sjukligt, ena dagen är kall den andra varm, regnig - besynnerlig vinter - olycklig den, hvars natur besmittas deraf - barnen alla hafva haft svår hosta - men äro redan på vinsten. - låt oss få veta huru ni derborta ären friska eller sjuka - i slutet av Februarii börjar här de tråkiga läsförhörsfärderna. Alla ber hälsa !

Goda Josefina !

Åter vill jag besöka dig och de dina med några ord, ehuru jag icke har mycket att säga - huru var det der med sommarförhållande, hade ni nog hett och torrt i somrast ? Här var oförklarlig hetta och uthållande torka, så hö ficks i allmänhet mera litet och vårsåden gick nästan allt förloradt, så att äfven vi fingo kännas vid förlusten af åringen - vi hade öfver 2 tunnor korn utsått och fingo endast öfver 3 tunnor - hafra hade vi utsått närmare 6 tunnor och fingo icke fullt 8 tunnor samt den också kärnlös - rågen endast gaf god åring, som ersatte de andra bristerne - äfven jag hade en släng af denna sommarns hetta och torka såvida, att jag reste den 14 Augusti till Jimppa för att den 15 förrätta därstädes Gudstjensten, och fick der om lördag afton en slagattack, sålunda att hela min vänstra sida domna af, men som gick öfver efter några minuter, sedan jag fick kallt

vatten öfver mig med stark gnidning - dagen derpå gick Gudstjensten bra - om monda-
gen låt jag åder, som verkade godt, men om tisdagen fick jag den åter, då ådern åter
öppnades och koppades samt gnedts starkt, som äfven verkade godt - emedertid for Ed-
vin till Tamerfors till läkaren, som ordinerade Medicin, hvilken jag nyttjade i par veckors
tid samt gjorde sin goda verkan så att jag, jemte flitigt nyttjande af vatten både in- och
utvändigt, nu mår, Gudi lof ! efter vanligheten ganska bra - häraf skolen ni icke blifva
skrämda, nog kommer jag med Guds hjälp åter till min förra goda hälsa - Jag ville icke
ännu förra gången nämna härom något ting till jag hade pröfvat mitt hälsotillstånd
nogare. Härom vidare munteligen, då vi i vinter måste träffas. Kanske du kommer hit
med barnen, emedan jag fruktar för förkylning på den långa resan - ännu skola vi språkas
härom skrifteligen innan resan företages. Alla äro vi, Gudi lof ! nu friska - Elise har ock
krasslas i denna höst - men är nu frisk - Gud vare i Christus med eder alla ! Hälsa hjerte-
ligen din Gubbe och barnen, af hvilka jag icke ens sett det ena - Gud välsigne er !
din fader

Brev 5.

Orihvesi d. 27 maji 1862.

Goda Josefina !

Hvid aflidna Mammans ⁵⁾ begrafning ⁶⁾ kommo Carl, Edvin och jag överens om att
tvenne af gossarnas student kamrater skulle jemte dem sammanträffa här i Orihvesi pres-
tegård midsommar afton - de vännerna äro från Helsingfors - dessutom har jag bestämt
bouppteckningen efter salig mamma att hållas dagarna efter midsommar i alla barnens
närvaro - derföre önskar jag att du jemte din käre Gubbe och barnen alla villen då äfven
inträffa här dagarna före midsommartiden - att Gud då skulle skänka oss någon treflig
stund, som jag saknat alltsedan Herren skiljde mamma från mig - Herren öke hennes
fröjd i evigheten ! - Gumman var i tiden min glädje något öfver 30 år - hälsa Oskar och
dina barn välkomna ! Mina barn bedja hälsa - alla äro friska - Gud vare lof !

Din fader

Joseph ⁷⁾

Noter:

- 1) Flyttning planerades från Akkas till Orivesi.
- 2) Se brev 2 om ev. försäljning av huset i Kotka
- 3) Kejsar Nikolaus I
- 4) Den befästa hamnstaden Kotka.
- 5) Josef Ahonius andra hustru, Eva Johanna Ahonius, död 1 febr. 1862.
- 6) Den 4 mars 1862.
- 7) Josef Ahonius dog den 25 juni 1862 efter en kort men häftig sjukdom.

Kyrkbyggare från Sandhult och deras byggen

av Bertil Johansson, Göteborg

Man får lätt den uppfattningen att våra förfäder före motorismens och järnvägarnas tidsålder sällan eller aldrig lämnade den nära hembygden.

Vår tids långpendlande anläggningsarbetare hade dock sina motsvarigheter redan under 1700- och 1800-talet, kanske ännu tidigare. För att klara försörjningen var man ibland tvungen att söka arbetstillfällen långt bort från hembygden.

Allmogen i Sandhults socken utanför Borås var redan vid 1700-talets mitt känd för sitt gedigna kunnande när det gällde byggnads- och anläggningsarbeten. Detta gjorde bl.a. att de kom att bli anlitate för kyrkbyggen över hela västra Sverige. Det förekom att det ställdes som villkor att murarna skulle vara från Sandhult.

Samarbetstraditionen inom socknen var stark. Byggmästarna gick i borgen för varandra, åtog sig ibland byggen gemensamt. Man ville ogärna lära utsocknes sitt yrkeskunnande. En utsocknes som ville komma med och lära sig mura, fick beskedet att han inte hade "den rätte blon".

I de äldsta dokumenten talar man inte om byggmästare utan om murarlag och räknar upp samtliga i laget. Sammantaget får man ett intryck att byggmästarna i mångt och mycket var ett slags förtroendemän med uppgift att säkra försörjning för hantverkare från socknen.

Ett kyrkbygge föregicks oftast av åratals av beslutsvända. Från det att tanken på kyrkbygge kom upp kunde det ta många år innan bygget kom till stånd. Ofta fördröjdes byggstarten även av farsoter, hungerår och otjänlig väderlek.

Byggmästarens åtagande gällde den yrkesmässiga kompetensen och arbetskraften. Sockenborna ställde upp med material och övrig arbetskraft.

När man äntligen var klar att sätta igång, vanligen i slutet av april, anlände byggmästaren från Sandhult med sina murare och snickare, oftast ca åtta man för att med sockenbornas hjälp uppföra kyrkan.

Med arbetsdagar som började klockan fem på morgonen och slutade när solen gick ned hade man i regel kyrkan så pass klar att den kunde användas för gudstjänster i slutet av sommaren, även om en del arbeten som exempelvis utvändigt putsning ofta fick vänta till påföljande år.

Det har varit byggmästare från två släkter som i första hand specialiserat sig på kyrkbyggena.

När det gäller byggmästare saknas säkerligen någon eller några i tabellen; när det gäller byggen har nog åtskilliga missats.

Tabellförklaringar:

^a Måns Arvidsson och hans släktingar. Nils var son till Måns, Pehr var son till Nils, Andreas och Olaus var söner till Pehr och August var son till Andreas.

^b Per Eriksson och hans släktingar. Peter var son till Per, Elias var son till Peter, Anders var måg till Peter och Johannes var bror till Anders.

* Gemensamt av två byggmästare.

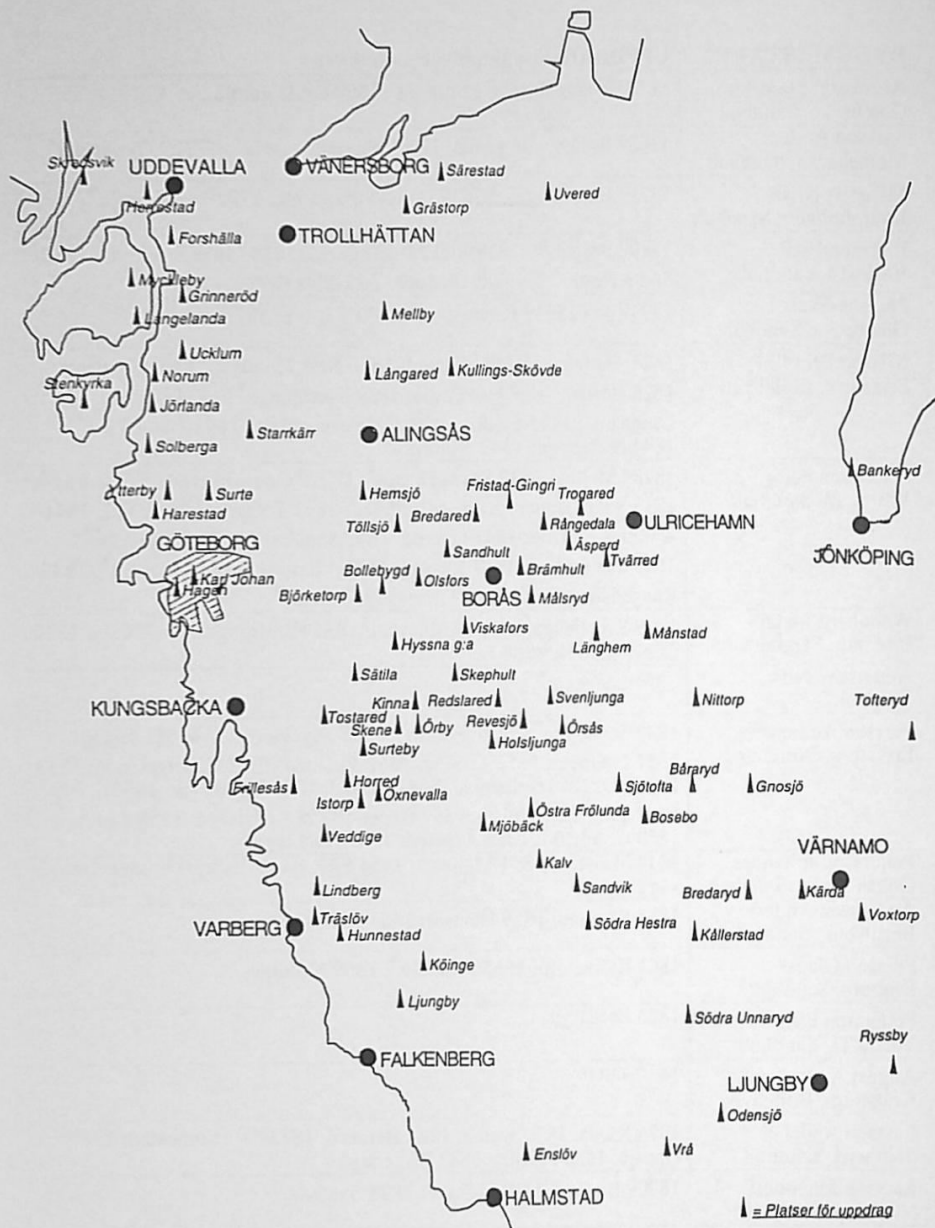
^t Nybygge av enbart torn.

^{-t} Nybygge av kyrka utom torn.

Forts. sidan 23

BYGGMÄSTARE	UPPDRAG: Byggnadsår och kyrka
Arvidsson Måns ^a Götebacka, Sandhult	ca 1750 ^ö Svenljunga gamla; ca 1750 ^ö Örsås gamla.
Larsson Anders Mölnebacka, Sandhult	1768 ^ö Bollebygds gamla; 1771 ^ö Horreds gamla [*] ; 1772 ^ö Öxnevalle [*] .
Månsson Nils ^a Kvarnholmen, Sandhult	1771 ^ö Horreds gamla [*] ; 1772 ^t Hyssna gamla; 1772 ^ö Öxnevalle [*] .
Eriksson Per ^b Västra Tå, Sandhult	1789 ^ö Brämhult; 1818 ^{-t} , 1824 ^t Långared; 1826 Östra Frölunda; 1830 Södra Hestra [*] (byggde sannolikt åtskilliga fler).
Persson Sven Götebacka, Sandhult	1794 ^ö och 1803 ^ö Kinna gamla; 1804 ^t Istorp; 1821 ^t Sätla.
Nilsson Pehr ^a Erikstorp, Bollebygd	1824 ^t Surteby; 1824 ^t Tostared; 1826 Karl Johans kyrkan, Göteborg; 1828 Horred; 1828 Öxnevalle; 1829 Svenljunga [*] ; 1834 ^ö Istorp; 1834 Långhem [*] ; 1835 Enslöv; 1839 ^ö Hyssna gamla; 1842 ^{-t} Starrkärr [*] ; 1844 Bollebygd; 1847 Nittorp.
Pettersson Peter ^b Västra Tå, Sandhult.	1828 ^ö Mellby; 1830 Södra Hestra [*] ; 1832 ^ö Odensjö; 1842 ^{-t} Starrkärr [*] ; 1833 Södra Unnaryd; 1834 Bredared; 1835 Tofteryd; 1836 Vrå; 1841 ^ö Kullings-Skövde; 1841 Uvered; 1842 Sandhult; 1842 ^{-t} Starrkärr [*] ; 1843 Stenkyrka [*] ; 1844 Ryssby; 1845 Voxtorp; 1847 ^{-t} Norum [*] ; 1848 Rångedala; 1850 Fristad-Gingri; 1857 Örsås [*] .
Wennberg Johan Börshult, Sandhult	1829 Svenljunga [*] ; 1831 ^ö Månstad; 1835 Holsljunga; 1837 Kalv; 1839 Örby; 1846 Revesjö.
Andersson Nils Sandhult	1834 Långhem [*] .
Persson Andreas ^a Erikstorp, Bollebygd	1843 Stenkyrka [*] ; 1847 Norum [*] ; 1848 Myckleby; 1849 Herrestad; 1851 Lindberg; 1851 Träslöv; 1852 Jörlanda; 1852 ^{-t} Långelanda; 1853 Harestad; 1854 Solberga; 1854 Tvärred; 1855 Skredsvik; 1856 Forshälla; 1856 Töllsjö; 1857 Örsås [*] ; 1858 Redslared; 1858 Ucklum; 1859 Grinneröd; 1862 Åspered; 1865 Bankeryd.
Pettersson Johannes Göksholmen, Sandhult	1844 Skephult; 1851 Mjöbäck; 1854 Sjötofta. (Alla kyrkor med timrade väggar).
Andersson Anders Bertilshult, Sandhult	1851 Särestad; 1859 Hemsjö; 1865 Frillesås [*] .
Persson Olaus ^a Brattorp, Sandhult	1861 Björketorp; 1865 Frillesås [*] ; 1869 Veddige.
Pettersson Elias ^b Västra Tå, Sandhult	1863 Bredaryd.
August Andersson ^a Kråketorp, Bollebygd	1870 Ytterby.
Larsson Anders ^b Slättaryd, Sandhult	1876 Kärda; 1879 Kinna; 1882 Båraryd; 1883 ^{t+ö} Hunnestad; 1887 Gnosjö; 1888 Furuby; 188? Kållerstad
Larsson Johannes ^b Nordtorp, Sandhult	1890 ^ö Bosebo; 1896 Köinge; 1898 Sandvik.
Gustavsson Albin och Carl, Pålsbo, Sandhult	1912 Surte; 1915 Grästorp; 1915 Hagen; 1915 Målsryd; 1916 Olsfors; 1919 Viskafors; 1920 Skene; 1921 Trogared.

Tabell 1. Kyrkbyggmästare från Sandhult (eller med sitt ursprung därifrån) och deras uppdrag Byggnadsår, det år då merparten av byggnadsarbetet utfördes.

Karta över uppdragens geografiska fördelning.

Notera att i en del fall är både äldre och nyare kyrkor på samma ort berörda samt att Furuby kyrka öster om Växjö är utanför kartan.

Forts från sidan 20

Ö Övrigt såsom till- och ombyggnad samt reparation. (Alla utan markering är nybyggnader av kyrka med torn.)

Även annat än kyrkor:

En del av kyrkbyggarna byggde även annat än kyrkor.

Pehr Nilsson byggde 1832-1833 Nidingens dubbelfyrar;

Johannes Pettersson byggde flera större träbyggnader bl.a. teatern i Borås;

Peter Pettersson gjorde 1833 byggnadsarbeten vid Kronohospitalet i Göteborg;

Johan Wennberg byggde flera valvbroar bl.a. över Ätran i Östra Frölunda.

Övrigt:

Denna artikel utgör ett koncentrat av en artikel som tidigare varit publicerad i *Kyrkan om kyrkobyggande och tro*, VÄSTGÖTA-DAL 1995/96. (En årsbok från Älvsborgs länsmuseum, Vänersborg.)

Kompletterande uppgifter

beträffande kyrkbyggare från Sandhult och deras byggen mottages tacksamt av

Bertil Johansson,
Tångenvägen 34 E, 417 43 Göteborg.
e-postadress:
bertil.johansson@mbox347.swipnet.se

Mikrofilmning på Sotenäset

Tossene och Askums församling är för släktforskare en stor svart fläck efter branden 1898. Under 10 år har *Sotenäs Personhistoriska Förening* samlat in mängder av personmaterial, och c:a 130.000 poster är inmatade på en CD-skiva, som tillhandahålls för 300 kr. *)

En del personer har uppgifter tagna ur flera olika källor, och därför är antalet olika namn ca 100.000. I Hunnebostrand finns sedan en tid tillbaka en grupp som vill kartlägga vilka som under årens lopp bott i de olika husen, och det går tack vare föreningens forskning.

Vad det gäller tiden efter 1898 så finns böckerna på pastorsexpeditionen i Hunnebostrand, och kyrkoherde Per-Olof Olsson har välvilligt ställt dessa, fram till 1930, till föreningens förfogande på expeditionen. Det visade sig dock bli jobbigt genom att böckerna naturligtvis inte fick flyttas, och därför kom förespråkaren för husinventeringen Christian Eklund från Ulebergshamn på, att ordna mikrofilmning av dessa böcker.

Bohusläns museum i Uddevalla lånade ut kamerautrustning och kommunen lämnade bidrag. Därför är de aktuella kyrkoböckerna t.o.m. 1930 för Tossene och Hunnebostrand filmade. Detta har gått så bra, att även grannpastoratet Kungshamn - med församlingarna Askum, Malmön och Smögen - också ville vara med. Inom kort skall även böckerna för Bärfendals församling filmas, och det leder till att snart finns hela Sotenäs härads församlingars personmaterial fram till 1930 på en enda CD-skiva, vilket inte är en dröm utan en sanndröm av modell år 2000.

Vi återkommer när denna skiva är klar för försäljning.

Nils Marelius

*) beställes hos Göran Larsson, Lysekil, tel. 0523 - 51030.

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Denna gång fortsätter Joel Holger att kortfattat redogöra för läsvärda och intressanta artiklar ur medlemsblad för släktforskarföreningar i Norden. Medlemsbladen finns tillgängliga i G R S bibliotek på Erik Dahlbergsgatan.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn m. omnejd

Nr 4/99. Om 'Altorps byggherre' skriver Sigvard Bodin. Det handlar om Carl Johan Blombergsson, som även blev postföreståndare i Norrala 1874 (strax norr om Söderhamn). - Joakim Westlund: 'Hur fisket gick i arv' avser fiskarbefolkningen i Norrala på 1800-talet.

Nr 1/00. Sigvard Bodin har skrivit en biografi över Gustaf Hultquist (1859-1926), som var stadsingenjör och arkitekt i Söderhamn vid slutet av 1800-talet. Men han var också en engagerad sångare och en av grundarna till Svenska Sångarförbundet.

ANE Släktforskarförening, Värnamo.

Nr 86 Febr. 00. "Från svunnen tid" är en intressant artikel av Jacob Lilliecreutz, som handlar om järnbruket vid Åminne, anlagt av lagman Danckwardt 1826.

Nr 87 Maj 00. Per-Olof Orrhede skriver om prosten David Ståhl (1717-1789) i Värnamo, vilken har en stor gravstenshäll i kyrkan.

ANGELÄGET. Sveriges Släktforskarförbund.

Nr 1 Mars 00. Innehåller Matts Billgrens biblioteksenkät 1999 om fjärlån av mikrokort vid biblioteken i hela Sverige. - Vidare en presentation av förbundsstyrelsen.

ANKNYTNINGEN. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarför.

Nr 4/99. 'Kända sörmlänningars anor - 5' behandlar Carl-Gustaf Lindstedts släkt. - Sten Boström skriver om 'Jordeböckerna på landet 1524-1908'. - Elis Härshammar har forskat om

'En lärd sörmlänning - Nicolaus Granius', vilken levde i slutet av 1500-talet till in på 1600-talet, studerade i Strängnäs och Frankfurt am Main, läste medicin i Italien och 1598 vid Helmstedts universitet (Tyskland), där han senare blev professor. Han var en skicklig lärare med djup och bred bildning. Gustaf II Adolf ville ha hem honom till Sverige, men Granius avböjde.

Nr 1/00. Kända sörmlänningars anor - 6 av Ulf Berggren fortsätter med John Harrysons farmorsfars anor.

Nr 2/00. Svante Strandberg, professor vid Uppsala Univ., skriver om "En kunglig akademi och de sörmländska ortnamnen" - "De indelta soldaterna från Ripsa", Södermanland, av Göran Kumlin, avser tiden från indelningsverkets tillkomst 1682 till in på 1900-talet. - Elis Härshammar berättar om "Fängelser och fängvård under 1800-talet i Sverige".

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 4/99. Om 'Hälsotillståndet i Arbrå 1910' har Jan Hallström, Sundbyberg, gjort en läsvärd avskrift från en provinsialläkarrapport. - 'Fattigvården 1500-tal till tidigt 1900-tal' är en skildring av hur hjälpen till samhällets fattigaste gick till. (Artikeln skriven på 50-talet). - Börje Holmberg, Järfälla, skriver med rubriken 'Döden skördar' om en skogsbrand i norra Minnesota på 1890-talet, vilken krävde många svenska offer (namnges).

Nr 5/99. 'Fattigvården i Västervik kring år 1910' av C A Söderström. (Artikeln från 50-talet). - 'Blåkulla i Lima - några barns upplevelser i feberyrsel', Chris Henning har gjort en avskrift om ett trolldomsmål i domboken för Kopparbergs län år 1722.

Nr 1/00. Anita Hjelte Björklund, Bromma, har funnit ett märkligt levnadsöde vid sin forskning om Svanhals sn i Östergötland, i trakten kring Rökstenen, vars historia även förtäljes. - 'Fattigvården i Göteborg kring år 1900' är en artikel tagen ur 'Svenska socialvårdsförbundet 50 år - 1906-1956'.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.

Nr 4/99. Birgitta Larhm skriver om 'Krigsarkivet och dess soldater'. - Hon redogör även för 'Domstolsarkiv' (med en mindre ordlista).

Nr 1/00. En medlemsförteckning över föreningen som är verksam kring Avesta. - 'Om döpseln' av Barbro Vikström handlar om 1686 års Kyrkolag.

AROSIANA. Västerås Släktforskarclubb.

Våren 2000. Innehåller rådet: 'Gamla papper och foton skall hanteras med stor försiktighet' av Larsowe Roman. - 43 st Internet-adresser med anknytning till Västmanland. - Om '68 olika skäl att ge skarprättaren arbete' redogör Harald Lohse och anger även antalet avrättningar i Sverige 1761-1910.

BORÅS SLÄKTBLAD. Borås Släktforskarf.

Nr 42 Febr. 00. 'Något om källkritikens ABC' är ett referat av Ingvar Leijon om Krister L:son Lagersvärd's föredrag vid ett föreningensmöte.

Nr 43 April 00. Astrid Leinstedt refererar ett kåseri som Anna-Lisa Berglund, Trollhättan, framfört vid årsmötet 'Bot för sot'. - 'Bok för Anna Person, Seglora, år 1899' är Anders Andreassons, född i Bönås 1824, egen levnadsberättelse. Han skildrar hela sitt liv och blir så småningom nämndeman 1851. Vem Anna Person är framgår ej.

BRÄTTE BLADET. Vänersborgs Släktforsk.

Nr 3/00. I detta nr berättas om 'Läckered, ett gammalt hemman' i Vassända sn. - Medlemsförteckning införes.

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 1/00. Sune Garmo, föreningens ordf., kåserar om varför vi säger 'Idag 8 dar', när vi menar om 7 dagar, och 'Trettondagen' om den tolfte dagen efter Juldagen. - Tredje och sista delen av 'Storståtligt Leksandsbröllop' av Karin o. Bengt Ejdlar, Leksand. - Meddelas att Släktforskarnas Hus flyttat till större lokaler i Sanddalen, granne med Hotell Moskogen och Vandrarhemmet, 2 km söder om Leksands centrum.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 2/00. Inger Ragnhult redogör för 'Reunion 6, ett släktforskningsprogram för Macintosh med många möjligheter'.

GF-AKTUELLT. Gen. Föreningen

Nr 142 Febr. 00. 'Etik i släktforskningen' rör sig om de känsliga personfrågor man event. inte bör publicera, utan kanske lägga i slutna kuvert.

Nr 143 April 00. 'Ska Sveriges Släktforskarförbund också vara förening?' frågar GF, som också inlämnat en motion i frågan till årets riksstämma i september i Linköping.

GENEALOGICA BETULIENSIS.

Björklingebygdens Släktforskarför.

Nr 31 Jan. 00. 'Nyckelharpospelare i Björklinge' förtecknar en rad spelmän ända sedan 1600-talet, vilka trakterat nyckelharpa, allt upptecknat av Per-Ulf Allmo.

GESTRICIA. Gästrikland Genealogiska För

Nr 1/00. 'Bröllops seder från Gästrikland', berättat 1918 av dannemannen Erik Eriksson i Ovanmyra i Ovanjö. - 'Urmakare Erik Westlings dagbok del VII, år 1825' - 'Bland häsenrovor och valbokvaster' av Carl Björk, handlar om slagsmål och rivalitet mellan byar och socknar, vilket gav anledning till öknamn och skällsord.

GRÄNSPOSTEN. Gränsbygdens Släktf.

Nr 39 Mars 00. 'Kyrkböckerna i Tossene brann.

Nu har de återupprättats' meddelas av Terje W Fredh. Ca 100 år efter det att kyrkoböckerna förstördes i brand har Sotenäs Personhistoriska förening i Bohuslän rekonstruerat dem och de kommer nu att publiceras på cd-romskiva. (Se sidan 23 i detta nummer av Västanbladet)

HALLANDSFARARES INFORMATION. **Hallands Genealogiska Förening**

Nr 47 Mars 00. En utförlig bouppteckning från Enslöv 1754 publiceras med ordförklaringar. - 'Halländska socknar 5' handlar om Snöstorp sn, vilken beskrivs av Ture Gustavsson och Pär Lindblad. - Tolv-Anders gård i Torpa, 1 mil NO Varberg, och ägaren/kyrkvärden Lars Andersson (1723-1799) skildras av Charlotte Lindgren o. Åke Carlsson.

HUSFÖRHÖRSNYTT. Skaraborgs Släktforskarförbund

Nr 1/00. Innehåller ett sammandrag av Kjell Henryssons föredrag i sept. 99: 'Rusthåll och rusthållare': historisk bakgrund och anvisningar till arkivkällor och litteratur. - Gunnar Landström anmäler två projekt med färdiga resultat: Skogsgruppens i Mariestad 'Vägledning till källmaterialet om skogskommissionerna' (från Skaraborg på 1680-talet) samt Ullervad-Leksberg Hembygdsförenings 'Tolkning och utskrift av Leksbergs sockenstämmoprotokol 1672-1862'.
Nr 2/00. Register över artiklar i Husförhörnytt 1991-1999. - 'Håkan Olufsson, Klintegården i Olunda, Flakeberg' en levnadsbeskrivning berättad av Rolf Ekelund, Kullavik.

JLS-NYTT. Jämtlands läns Släktforskare

Nr 80 Febr. 00. En information om att folkräkningen av 1890 års jämtar nu finns att hitta på Internet under adressen:
www.foark.umu.se/folk/z/. (z=länsbokstaven)

KALIXforskarNYTT, Kalixbygdens Forskarförening

Nr 1/00. Genom Margareta Berglund berättas om 'Något om Pälänge by - hågkomster från

fordom tid'. En fängslande bygdeskildring från 1800-talets senare hälft. - Bengt Persson, Kalix, skriver om 'De vanligaste dödsorsakerna 1860-90 i Nederkalix församling' med ärlig statistik. Källa anges ej, men lungtuberkulos var den värsta sjukdomen med bred marginal före 'nervfeber'.

Nr 2/00. Redovisar medlemsregistret i föreningen.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktforskarförening

Nr 1/00. Kjell G Åberg redovisar ett arkivfynd 'Häradsbyordning för Marks härad 1659'. - Presenteras Ålekulla kyrka med altare från 1687 och storklocka från 1590.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening

Nr 1/00. Birgitta Björkqvist i Njurunda har lämnat gamla brev från 1918, den tid då spanska sjukan härjade i vårt land och skördade 34.000 liv.

Nr 2/00. Barbro Andersson skriver om 'En familjebibels släktresa från söder till norr'. Två stora band från 1877 hade särskilda 4 blad för att kunna införa en familjekronika. Dessa blad var ifyllda med allahanda uppgifter, tom bröllopsmiddagens menu med viner.

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

Feb. 2000. I serien släktforskningens källor: 'Landskapshandlingarna II' av Gunnar Källenius. Dessa ger hembygdsforskaren ett rikligare stoff än vad kanske släktforskaren hittar.

April 2000. Om 'Tabellverket' (föregångaren till Statistiska Centralbyrån) skriver nu Gunnar Källenius. En första klassens källa för sockenforskning efter 1749 och rekonstruering av husförhörslängder. - 'Abraham Perssons äktenskapliga plikter' är ett domboksutdrag från Stranda Härads Sommaring 1761. Abraham fick böta för att han lämnat sin hustru, vilket straff omvandlades till 12 dagars fängelse på Calmare Slott.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 1/00. Anna Forsell, f.1862, har berättat i sina 'Levnadsminnen' om att vara elev vid en flickpension på 1870-talet. Det handlar om Zanderska flickpensionen utanför Örebro, som existerade i 62 år. Birgitta Sandblad redovisar skolans historia. - Bengt Brundin skriver om 'Erik Rosengren 1737-1797, soldat / pipare i Vaksala (utanför Uppsala), som var med i Pommerska kriget 1758.

Nr 2/00. Birgitta Sandblad skildrar denna gång 'Flickskolor i Uppsala under 1800-talet'. - 'Från näfagd till mantal' är en studie i olika källor av Carin Lundmark. Artikeln handlar om mantal och skatter under århundraden.

SLÄKT OCH HÄVD. Gen. Föreningen

Nr 1/00. 'Släkt och Hävd 50 år' av Pontus Möller. - 'Några anteckningar kring släkten Retzius' äldre led' av Sune Lindqvist. Stockholm. -

'Fasin eller Fassing - en vallonsk masmästar-släkt' av Bertil I W Kjelldorff, Solna. - 'Åtten Galle i Sverige' av Dag M Hermfelt, Stockholm.

SLÄKTBANDET. Eksjöbygdens släktf.för.

Nr 27 Mars 00. Bengt Ahman lämnar en presentation av sin forskning och en del levnadsöden: En stor drunkningsolycka vid Ströms slussar vid Lilla Edet krävde 47 liv från Västgöta Dals Regemente.- En bonde från Borgstena var upprorsledare och blev halshuggen och steglad vid Fristad 1766.

SLÄKTBITEN. Forskarför. Släkt & Bygd
Nr 1/00. Forskarföreningen fyller 20 år!

SLÄKTDATA. Föreningen Släktdata

Nr 1/00. 'Några minnen från min släkt' av Anna Uddenberg (1882-1960), del 4. - Från Uddeval-labladet 1999/2 är hämtat 'Var äldsta soldatinstruktion (SoldiÄ). - Per Liljeström berättar om 'Det sista (1867) nödåret och andra'.

NYA MEDLEMMAR i GRS t.o.m. juni 2000

Dahlsjö, Larry	Teleskopg, 4, 1 tr, 415 18 Göteborg	031-489076
Eriksson, Rigmor	Fiolgatan 2, 421 41 V. Frölunda	031-899628
Eriksson, Ulla m.fam.	Silvermyntsg.14, 414 79 Göteborg	031-419245
Gillstrand Nicklasson, Mona	Linfröv. 19, 715 72 St.Mellösa	019-445596
Hjortsjö, Hans	Åkraberg, 430 22 Väröbacka	0340-660401
Hugosson, Eva	Lönngatan 10, 426 74 V. Frölunda	031-294428
Joelsson, Harriet	Syrenstigen 1, 432 32 Varberg	0340-19428
Karlsson, Valter	Risby 3079, 442 95 Kungälv	0303-222303
Nilsson, Tore	Bäckvägen 21, 428 33 Källered	031-7950058
Nylén, Ove	Jättestensg. 1 d, 418 72 Göteborg	031-532787
Modigh, Orvar	Fågelstensv. 24, 437 40 Lindome	031-990799
Peterson, Ejert m.fam.	Borgaregatan 12, 416 66 Göteborg	031-212068
Ryberg, Anders	Pingstvägen 6, 426 53 V. Frölunda	031-299631
Stenlund, Anita	Djäknegatan 1A, 431 41 Mölndal	031-274473
Åhman, Lars	St.Nygat. 11, 1 tr, 411 08 Göteborg	031-150623

MEDLEMMAR SOM TILKOMMIT EFTER UTSKRIFTEN AV MARIKEL 2000

Olsson, Christina	Saxebacken 8008 A, 441 91 Alingsås	0322-93867
Granat, Stellan	Södergatan 27, 451 40 Uddevalla	0522-19646

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
retur med nya adressen till:

GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

Sverige

B FÖRENINGSG-
BREV

Porto betalt

Forska med GRS datorer !

Emigranter 1869 - 1930

Sveriges dödbok 1950 - 1999 (obs. nyhet)

Svenskt Biografiskt Lexikon A - Rettig (29 band)

Söderskivan, om Södermalm, Stockholm

Föreningen SLÄKTDATAs kyrkoboksregister över födda, vigde och döda

👉 Nästa nummer av Västanbladet utkommer i början av nov. 2000

och har manusstopp den 1 okt.

Tveka inte ! Såväl korta som längre manus och forskningsresultat mottages för publicering. Gärna även små anekdoter o.d.

Låt oss också få ta del av Dina synpunkter på tidningen.

GöteborgsRegionens Släktforskare

BIBLIOTEK och EXPEDITION

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg

har öppet under hösten f.o.m. 14 sept. 2000

tisdagar kl 10.00 - 12.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan

Tel. 031-13 12 26 www.genealogi.se/grs.htm Postgiro 24 23 85 - 3